

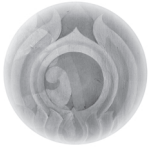
".....จิตหนึ่งอย่างเดียวยังไม่สามารถ
สร้างอุเบกขาที่แท้จริงได้
เป็นเพียงอุเบกขาชั่วคราว
ที่ใช้กำลังมานะปกปิดไม่ให้จิตหวั่นไหว
เมื่อใดกำลังของมานะเสื่อม
จิตกลับมารุ่งอารมณ์ใจอบหรือชั่งได้อีก....."

ตอนที่ ๑๓

เนกขัมมะ-อุเบกขา

พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่อง อปัณณกปฏิบัติ คือข้อปฏิบัติไม่ผิด ๓ อย่าง เพื่อการคิด พุด ทำที่ถูกต้อง ได้แก่ ส้ารวมอินทรีย์ทั้ง ๖ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มิให้ตกเป็นทาส โภชนะมัตตัญญูตา คือการบริโภคปัจจัย ๔ เพียงเพื่อให้ชีวิตินทรีย์ทรงอยู่ได้ ใช้พลังสร้างประโยชน์ มิใช่บริโภคเพื่อสนุกสนานมัวเมา สุดท้ายคือ ซาคริยานุโยค คือ ประกอบความเพียรของผู้ตื่นอยู่เสมอ เพียรพยายามปฏิบัติธรรมไม่เห็นแก่นอนสามสิ่งนี้คือการจัดสมดุลแห่งจิตวิญญาณ จัดสมดุลแห่งการเจริญ สติ สมาธิ ปัญญาโดยแท้

การเรียนรู้ที่จะทำความรู้จักตัวเองหมั่นใคร่ครวญในธรรม โดยน้อมนำเข้ามาสู่ตัวเอง คอยตรวจดูจิต ระวังระวังสิ่งสกปรก มิให้เกิดขึ้นและมีใช้สอยมัน คอยระวังระวังอารมณ์ไม่ปรุงแต่งให้

ฟังชานชุ่นมัว คอยดูว่าเป็นความต้องการของสภาวะแท้จริงหรือ เป็นเพียงมายาของจิต ถ้าไม่ใช่ความต้องการของสภาวะแท้จริง ต้องรีบกำจัดอารมณ์ชุ่นมัวให้หายไป โดยพิจารณาภายในตนให้ กายกับจิตรวมเป็นหนึ่ง ดังที่ท่านผู้รู้สอน ก้าวไปสู่ความสะอาด สว่าง สงบ ขณะนี้ฉันมีหัวใจสงบเยือกเย็น นิ่งขึ้นกว่าก่อนมาก นัก ฉันรู้จักแล้วว่าความสุขที่ละเอียดประณีตลึกซึ้งที่ยืนยาวและ ราคาไม่แพงอย่างที่ฉันพอสอนเป็นอย่างไรร

คุณพอสอนให้ฉันวางจิตไว้ในอุเบกขาเพื่อที่จะนิ่งได้ เมื่อ มีอะไรกระทบไม่หวั่นไหว จิตไม่เศร้าหมอง ในบารมีทั้ง ๑๐ อัน ประกอบด้วย ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐาน เมตตาและอุเบกขา ฉันได้รับฟังว่าอุเบกขาบารมี บำเพ็ญ ได้ยากที่สุด คุณพอสอนว่า

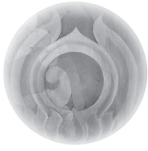
"สร้างอุเบกขาบารมี ลูกต้องมิมหาสติ คือสติที่เจริญ อย่างยิ่งใหญ่ เมื่อมีสิ่งใดมากระทบ ต้องระลึกรู้ทัน และดับได้ เป็นอนัตตาทันที อารมณ์ไม่ปรุงแต่ง ไม่ดีใจจนฟู ไม่เสียใจผิด หวังจนแฟบ ซึ่งต้องได้มาจากการใช้ปัญญาพิจารณาผัสสะ เห็น เป็นจริงตามกฎไตรลักษณ์ คือไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่มีตัวตน จิต จึงปล่อยวางเป็นอุเบกขาได้ แค่มถกรรมฐานคือ จิตนิ่งอย่าง

เดี๋ยวยังไม่สามารถสร้างอูเบกขาที่แท้จริงได้ เป็นเพียงอูเบกขาชั่วคราว ที่ใช้กำลังของฌานปกป้องไม่ให้จิตหวั่นไหว เมื่อใดกำลังของฌานเสื่อม จิตกลับมาปรุงอารมณ์ชอบหรือชังได้อีก ต่อเมื่อได้เจริญวิปัสสนากรรมฐาน เห็นสรรพสิ่งไม่มีตัวตน จึงจะนำไปสู่ความปล่อยวางเป็นอูเบกขาที่แท้จริง เมื่อใดที่อายตนะภายนอกกระทบกับอายตนะภายใน เช่นเสียงกระทบหู คนพูดมาไม่ดี เราต้องเห็นอนัตตาวางได้ทันทีนะลูก" ฉันเห็นว่าอูเบกขารมณ์เป็นอารมณ์ที่ไม่เอนเอียงด้วยชอบหรือชัง เป็นธรรมที่มีอุปการะมากจริง ๆ

"คุณพ่อวางจิตไว้เป็นกลาง คือ อูเบกขาเช่นนี้ใช่ไหมคะ" คุณพ่อเคยสอนให้ฉันทำเช่นนั้นให้ได้

"ใช่แล้วลูก จิตเป็นกลางทุกขณะที่ดีนั้น ปลอดภัยจากการปรุงอารมณ์เรียกว่าอูเบกขา ไม่ใช่อูเบกขาในฌาน อูเบกขาที่ว่านี้มันเลยไปอีกนะลูก ลูกต้องหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาไตรลักษณ์ในทุกผัสสะขณะตื่น เป็นการฝึกฝนให้จิตคุ้นเคยกับการปล่อยวางเป็นอูเบกขา" คุณพ่อแนะนำแต่สิ่งที่ดี คนที่เกิดมาเป็นผู้ให้ย่อมมีความสุขที่ได้ให้โดยแท้

"พวกฤาษีที่บำเพ็ญตบะนั้นเป็นสมถกรรมฐาน มิใช่วิปัสสนากรรมฐาน ในระหว่างที่เข้าฌานก็ข่มกิเลสได้ วางจิตเป็นอูเบกขา แต่พอออกจากฌานแล้ว พร้อมทั้งจะปรุงอารมณ์ทันที

ฤๅษีพวกที่ชอบไปดูมักกะลีผลที่ป่าหิมพานต์ บางตนเห็นแล้ว
ขาดสติ ปรุงอารมณ์ระคะเต็มที ออกแตกตายไปก็มี" คุณพ่อ
เปรียบเทียบคุณค่าระหว่างสมณะกับวิปัสสนา ซึ่งแยกจากกันมิได้
วิปัสสนาคือจุดหมายปลายทางของการบำเพ็ญเพียร สมณะ
อย่างเดียวไม่พ้นวิถีของโลก พระเทวทัตต์เป็นตัวอย่าง ท่านทรง
อภิญญา มีฤทธิ์เดชมาก แต่ยังมีมิจฉาทิฎฐิต้องลงนรกภูมิในที่สุด

"เนกขัมมบารมีเป็นอย่างไรคะคุณพ่อ" ฉันถามถึงธรรม
ที่กล่าวถึงในสัมมาสังกัปปะคือความดำริชอบ องค์แห่งอริยมรรค
คือ ความดำริออกจากกามนั่นเอง

"เนกขัมมะ คือการทำตัวให้ห่างจากสิ่งเย้ายวน เช่นการ
เข้าค่ายปฏิบัติธรรม เพื่อไม่ให้จิตตกเป็นทาสของสิ่งร้อยรัต โดย
เฉพาะสัมผัสทั้งหลาย ซึ่งทำให้เกิดกาม คือ ความใคร่ ความอยาก
ความปรารถนา" คุณพ่ออธิบาย

"เราต้องมีอินทริยสังวรด้วยใช่ไหมคะ" อินทริยสังวร
เปรียบเหมือนทหารยามที่ดีคอยป้องกันจิตมิให้ตกเป็นทาสสิ่งใด ๆ

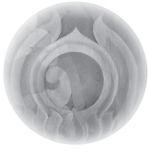
"จำเป็นเสียวล่ะลูก เราต้องหมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ให้
หลุดพ้นจากสิ่งยึดติด ทั้งวัตถุ ทั้งคน ทั้งอารมณ์ด้วยนะลูก อย่าง
พวกที่ชอบใช้ของแพง ๆ ยี่ห้อดัง ๆ ทั้งที่สารระมันไม่ต่างอะไรกับ

ของที่ราคาเยอมากกว่า เราต้องพิจารณาดูสาระและอสาระ ไม่ยึดติดทั้งวัตถุ ทั้งความไม่ดีของคนอื่นด้วย ใครเขาพูดอะไรมากระทบหูเรา รีบวางลงไม่แบกไม่หามให้มันหนัก จิตจะเป็นอิสระ มีสติ ไม่เป็นทาสต่อไป ลูกจะมีความสุข สุขจากจิตไม่ตกเป็นทาส มันสุดแสนสุขเชี่ยวชาญเลย" หากเราทำได้ เราจะเป็นผู้ชนะที่แท้จริง คือการชนะตัวเอง ชนะกิเลสในใจเราเองไงล่ะ

"คุณพ่อขา เป็นอย่างเดียวกับวิราคะใช่ไหมคะ" ฉันท้าใจได้ว่าพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่าธรรมที่ดีที่สุดคือวิราคะซึ่งหมายถึงความคลายกำหนด ความไม่ติดพัน เป็นอิสระ มีใช้เพื่อความกำหนดย่อมนใจและการเสริมความดี

"วิราคะ เป็นความสิ้นไปแห่งความยึดติดในกาม สลัดให้หลุดไปเลยนะลูก หลุดไปจากสิ่งร้อยรัดต่างๆ ที่น่ายินดีพอใจทั้งหมด" ฉันทคิดว่ามันจำเป็นทั้งเนกขัมมะ อูเบกขาและวิราคะเลยนะ

ผลประการหนึ่งจากที่มีคุณพ่ออยู่บนหิ้งบูชาในหัวใจ ฉันทเลิกสวมใส่สร้อยคอพระเลี่ยมทอง ที่เชื่อว่าขลังและศักดิ์สิทธิ์ ถอดนาฬิกาเรือนทองฝังเพชร ถอดแหวนเพชรที่ใส่มานานับ ๑๐ ปี และเลิกใช้เครื่องประดับตกแต่งทุกอย่าง เพราะฉันทเห็นแล้วว่า มันเป็นสิ่งรกรุงรัง อย่างที่คุณพ่อบอก คนอื่นๆ อาจจะใช้สิ่งเหล่านี้ด้วยใจที่รู้เท่าทันก็ได้ แต่ฉันทมองเห็นว่า ยังมีสิ่งอื่นๆ ใน

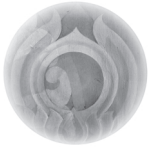
ใจที่เป็นความยึดติดและเกาะแน่น ถอดได้ยากกว่าสิ่งเหล่านี้มาก สิ่งที่คุณถอดได้ก่อน จึงรีบถอดทันที ให้คุณพ่อเห็นน้ำใจว่า ฉันพร้อมที่จะสละละได้ทุกอย่าง เพื่อน้อมรับสิ่งที่ดีและมีคุณค่าที่ท่านเมตตาป้อนให้ เพียงแค่การแบกสังขารนี้ก็นักมากแล้ว ยิ่งเราวางของหนักลงได้มากเท่าไร เราจะเดินทางได้สะดวกไปได้ไกลและไปได้อย่างมีอิสรภาพมากขึ้น ในเมื่อรู้จุดหมายปลายทางดีแล้ว อย่างไม่มีสิ่งใดเคลือบแคลงสงสัย จึงไม่มีสิ่งใดในโลกของวัตถุ ที่จะมาหน่วงเหนี่ยวรังใจฉันไว้ได้เลย ยังมีภารกิจอื่นที่ยากยิ่งกว่านี้ ที่ต้องเตรียมใจเผชิญ ฉันจึงฝึกใจที่จะเอาชนะในสิ่งที่ย่าง เพื่อเป็นแรงใจให้เอาชนะในสิ่งที่ยากขึ้นไปอีก นี่คือกุศโลบายของผู้มีปัญญามิใช่หรือ

"คุณพ่อคะ หลักธรรมแปดข้อที่มีพุทธดำรัสต่อพระนางปชาบดีโคตมี เราเอาไว้ตรวจสอบได้เลยใช่ไหมคะ ว่าเราเดินมาถูกทิศทางหรือไม่" ฉันจำเป็นต้องตรวจสอบตัวเอง ในการคิดพูด ทำ เพื่อนำไปสู่หนทางสู่อิสรภาพอันแท้จริง

"จำเป็นเลยล่ะลูก ธรรมใดเป็นไปเพื่อ วิราคะ เพื่อความไม่พอกพูนกิเลส เพื่อความมักน้อย เพื่อความสันโดษเพื่อความสลัดออกจากภพ เพื่อความสงบไม่คลุกคลีกับหมู่คณะ

เพื่อความเพียร และเพื่อความเลี้ยงง่าย เหล่านี้เป็นธรรมเป็นวินัยเป็นคำสอนของพระศาสดา ทำให้ได้อย่างนี้นะลูกตอนพ่อไปอบรมจริยธรรม มีวิปัสสนาจารย์บางท่าน ทานอาหารยังเติมเครื่องปรุง ดิโนันตินี้ อันนั้นอร่อย อันนี้ไม่อร่อย พ่อเห็นแล้วรู้ว่านี่ไม่ใช่ของจริง ยังยึดติดอยู่ ยังเป็นทาสของกิเลส แต่พ่อก็ดูเฉยๆ เราต้องพิจารณาตัวเอง ปฏิบัติให้ตรงทั้งกาย วาจา ใจ จึงจะถูกระลอก" ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นลูกของคุณพ่อ สิ่งที่ท่านคิดทำและพูด เป็นสิ่งที่ตรงกัน และตรงธรรมเสมอ คนดีจริงควรเป็นเช่นนี้ ต้องทำให้ได้อย่างท่าน คนที่เป็นคนดีแบบ "สร้างภาพ" นั้นจะสอนคนอื่นให้เชื่อถือได้อย่างไร ในเมื่อเขายังโกหกตัวเองได้ ไม่ซื่อสัตย์ต่อตัวเองได้ แล้วเขาจะจริงใจต่อคนอื่นได้หรือ ดังนั้นการศรัทธาใครต้องใช้เวลาและใช้ปัญญาเสมอ

"ความสังัดคือความวิเวก คือต้องอยู่คนเดียวเป็น และเมื่ออยู่ในสังคมก็อยู่อย่างไม่ติดหมู่คณะ เรื่องที่ไม่มีสาระไม่เกี่ยวกับเราอย่าไปวุ่นวายกับเขา เมื่อเข้าสังคมเข้าหมู่คณะมุ่งทำแต่ประโยชน์เพื่อส่วนรวม เหมือนที่พ่อทำ พอถึงเวลาแยกย้าย พ่อก็แยกตัวกลับได้เลย ไม่ต้องคอยใครไม่ต้องติดใครนี้เรียกว่าความวิเวกนะลูก" ฉันคิดว่าคนที่อยู่คนเดียวไม่ได้ คือคนที่ไม่รู้จักคุณค่าของเพื่อนที่ดีที่สุดและเป็นมิตรคนเดียวที่แท้จริงของเรา ตั้งแต่เกิดจนตาย นั่นคือตัวเราเอง หากเราไม่เรียนรู้ที่จะรัก

ตัวเองสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับจิตใจตัวเอง ให้กำลังใจตัวเอง แล้วเราจะรักคนอื่นเป็นหรือ ฉันจะหมั่นรดน้ำพรวนดิน สร้างสวนดอกไม้งามในพื้นที่ดินแห่งจิตใจของตนเองใครจะเลือกปลูกวัชพืชก็แล้วแต่กรรมของเขา

"คนที่จะเป็นเช่นนี้ได้ต้องรู้ว่าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ใช้ไหมคะพ่อ" คนที่จะเป็นอิสระ น่าจะมีสิ่งนี้ในหัวใจ

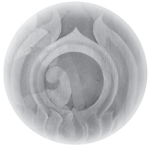
"ใช้สิลูก เราพึ่งความดี พึ่งธรรมะ ในตัวเราไงละ เมื่อเราฝึกจิตใจของเราให้มีปัญญาแล้ว เหมือนเราถือตะเกียงที่ส่องสว่าง นอกจากเราจะมองเห็นทางชัดเจน ไม่เดินสะดุดหกล้มจนเสียหลัก จนบาดเจ็บ แสงสว่างนั้นยังมีประโยชน์ช่วยส่องนำทางให้คนอื่นได้ด้วยนะลูก ดังนั้นพึ่งธรรมะในตัวเราดีที่สุดพระพุทธองค์เมื่อก่อนตรัสรู้ใหม่ๆ ท่านคิดว่าท่านรู้หมดทุกอย่าง ไม่มีใครรู้ดีไปกว่าท่านอีกแล้ว ต่อไปจะเคารพใครล่ะ ท่านคิดได้ว่าท่านต้องเคารพพระธรรม ต้องบูชาพระธรรม ส่วนพวกเราเป็นพุทธศาสนิกชน ต้องเคารพทั้งพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ แต่สิ่งที่พึ่งได้จริงแท้ตลอดชีวิตของเราคือพระธรรมนี่ละลูกเพราะเป็นอมตะและทันสมัยในทุกกาลสถานที่ เมื่อมีธรรมะแล้วธรรมย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม เหมือนที่พ่อเคยเล่าให้ลูกฟังแล้วไง

ที่พ่อนั่งเสลิกอปเตอริไป แล้วมีช่องเมฆเจาะเป็นปล่องให้ลง
จอดก่อนที่น้ำมันจะหมด หรือตอนที่พ่อผ่านเข้าไปในหมู่โจร ด้วย
ความปลอดภัยบนดอยสูงนะลูก" ฉันคิดว่าธรรมย่อมรักษาผู้
ประพฤติธรรม ถ้าศึกษาธรรมะเพียงแค่ว่าฟังเคยอ่าน แต่ไม่เคย
ปฏิบัติเรียกว่า ฐัธรรม ไม่ใช่มีธรรม ถ้าปฏิบัติแล้วมีพฤติกรรม
ไม่ตรงตามธรรมเรียกว่ามีธรรมเมา ไม่ใช่ธรรมะแน่นอน ซึ่งใน
ปัจจุบันนี้คนที่ มี "ธรรมเมา" อยู่ในจิตใจมีให้เห็นเป็นตัวอย่าง
ได้ในทุกสังคม ที่มีการอ้างว่าเขาก็เป็นผู้ปฏิบัติธรรมบางคนอ้าง
ว่าเป็นครูบาอาจารย์ด้วยซ้ำไป

คุณพ่อเงียบไปชั่วคราว ในขณะที่ฉันก็นิ่งเงียบ ต่างฝ่าย
ต่างเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ฟังที่ดี แต่ฉันสัมผัสด้วยใจว่า ความเงียบ
ระหว่างเรา มิใช่ความว่างเปล่า แต่มีสิ่งที่ดีความรู้สึกที่ดีเต็ม
เปี่ยมอยู่ในความว่างนั้น นั่นคือ ความเมตตา ความจริงใจ และ
ความผูกพันฉันเพื่อนแท้ เป็นความเงียบ ที่จิตสงบนิ่งรู้สึกวางใจ
ไว้ใจ และปลอดภัย บางครั้งคำพูดก็ไม่จำเป็นเลย

"พ่อแม่ของคุณเป็นอย่างไรบ้างล่ะ" คุณพ่อเอ่ยขึ้น

"ท่านมีความสุขขึ้นมาก และยอมรับความเห็นของคุณ
น้องสาวก็ดีขึ้นเห็นได้ชัด มีสัมมาคารวะ และรู้จักพอใจในตัวเอง
มากขึ้น หลังจากที่ลูกส่งไปฝึกกรรมฐาน เขาเปลี่ยนไปเป็นคนละ
คนเลยล่ะ" ฉันพบความเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่ดีขึ้น อบอวลด้วย

ความรักความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจกัน ฉันททำให้ทุกคนพิศุจน์ได้ว่าธรรมะเมื่อเข้าไปสถิตอยู่ในจิตใจของใครแล้ว ทำให้เป็นคนดีทุกคน และธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมแน่นอน หากใครรู้ว่าน้องสาวฉันเคยสร้างวีรกรรมร้ายกาจขนาดไหน คงต้องดีใจกับฉันที่ลงทุนจ้างเขาไปฝึกกรรมฐาน แล้วสามารถเปลี่ยนทิวทัศน์ของเขาให้เป็นบวกได้

"แล้วสามีของลูกละ" คุณพ่อห่วงใยฉันทุกเรื่อง

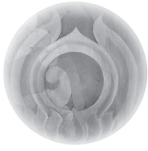
"เขาแสดงความเมตตา เอาใจใส่เข้าอกเข้าใจลูกมากขึ้น" ฉันเชื่อว่าคุณพ่อรู้จักฉันดีกว่าใคร สิ่งเหล่านี้คือผลทางวิทยาศาสตร์แห่งการเชื่อฟังแล้วทำตามที่คุณพ่อแนะนำ ด้วยความรักความศรัทธาที่มีต่อคำสอนของครูบาอาจารย์ ยากกว่านี้ก็ไม่หวั่น ฉันทำได้แน่

"ลูกทำให้พ่อนึกถึง นางวิสาขามหาอุบาสิกาแห่งเมืองสาเกต ท่านเป็นผู้จัดการทุกอย่างในบ้าน ทุกคนเชื่อฟัง ท่านเป็นลูกเศรษฐี ได้เป็นพระโสดาบันตั้งแต่ ๗ ขวบ โตแล้วได้แต่งงานกับลูกชายของมิคารเศรษฐี แต่จนแล้วจนรอดก็ไม่มีบุตร จึงไปทูลขอกับพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านเสด็จไปบนสวรรค์ประกาศเชิญเทวดาไปเกิดเป็นลูกของนางวิสาขามีเทวดาสมัคร

มาตั้ง ๔๐๐ องค์ แต่มาเป็นลูกจริง ๆ ๒๐๐ คน นอกนั้นเป็น หลานเหลนและบริวารจนครบ ๔๐๐ คนพอดี นางวิสาขาเป็น มหาอุบาสิกาที่บำรุงพระพุทธศาสนามาโดยตลอด แล้วเป็นหญิง ที่งามมาก แม้จะมีอายุมากถึง ๑๒๐ ปีแต่ยังดูไม่แก่ ลูกจำวันะ ปกครองคนต้องมีเมตตานำเสมอ ทุกอย่างจะเรียบร้อยราบรื่น ร้ายจะกลายเป็นดีได้ ลูกต้องหัดนั่งให้เป็น แล้วเจริญพรหมวิหาร ธรรมให้ได้ ชีวิตของลูกจะราบรื่น ผ่านอุปสรรคทุกอย่างได้ จำคำ สอนของพ่อไว้นะลูก"

คุณพ่อจะทราบไหมนะ ฉันแอบใฝ่ฝันมาตั้งแต่ยังเป็น เด็กแล้วว่า อยากเป็นนางวิสาขามหาอุบาสิกา ฉันจะหมั่นตรวจ สอบตัวเอง ให้อยู่ในหนทางที่มุ่งไปสู่ความฝันนั้นให้ได้ อนาคต ยังมองไม่เห็น ขอสร้างปัจจุบันให้เต็มกำลังสติปัญญาเต็มความ สามารถ มีสัมมาทิฐิ และมีสติ ละอายชั่วกลัวบาป มุ่งสู่ความ ผ่องแผ้วแห่งใจ ฝันนี้จะเป็นจริงหรือไม่ สักวันหนึ่งคงตอบได้

หนทางยังอีกยาวไกลนัก ในเมื่อมีการเริ่มต้นที่ดีย่อม หมายความว่าสำเร็จแล้วครั้งหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีกัลยาณมิตร นำเราไปสู่หนทางที่ถูกต้องนั้น มีผู้กล่าวว่า มากมาจากน้อย ใหญ่มาจากเล็ก พระอริยบุคคลก็มาจากปุถุชนอย่างเรานี่เอง ได้ฟ้าสีครามนี้ จึงไม่มีอะไรที่ฉันต้องหวาดกลัว หากสิ่งนั้นเป็น ความถูกต้องดีงาม สักวันหนึ่ง ฉันจะเดินตามพ่อให้ทันให้ได้ เพราะ

ฉันรู้ว่าฉันไม่ได้เดินอยู่คนเดียว จะนานเท่าไรฉันไม่ยอมหยุด
ก้าวหรือเดินถอยหลังเด็ดขาด หัวใจที่ยิ่งใหญ่นี้ไม่เคยหยุดยั้ง ไม่
เคยยอมแพ้...ฉันจะลิขิตชีวิตด้วยตัวฉันเอง

